

CORVINA

A MAGYAR KÖNYVKERESKEDŐK EGYLETÉNEK KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 10., 20. ÉS 30-ÁN.

A «CORVINA» szerkesztőségének szánt kéziratok Petrik Gézához (Budapest, II., Bimbó-utca 12.) küldendők.

*Az egyesület tagjai ingyen kapják.
Előfizetési ára egész évre 16 kor.*

HIRDETÉSEK ÁRA: 3 hasábos nonpareille soronként tagoknak 6 fillér, nemtagoknak 10 fillér.

Most jelent meg!

Magyar könyvkereskedők évkönyve.

Tizenegyedik évfolyam (1900).

Ezen évkönyvet egyesületünk tagjai a tagsági díj ellenében további felszámítás nélkül kapják.

Felhívjuk tehát a vidéki kartárs urakat, hogy bizományosaikat a f. évi tagsági díj **második 10 koronás részletének, s esetleges többi hátralékuk** kifizetésére felhatalmazzák, a mennyiben pedig bizományosuk nincsen, az esedékes összeget posta útján szíveskedjenek egyesületünk pénztárosához, Franke Pál urhoz (Budapest, koronaherceg-utca 1. sz.) beküldeni, **mert ennek elmulasztása esetében alapszabályaink idézett §-a*) szerint kellene eljárjunk, s ezenfelül a «Corvina» küldését is be kellene szüntetnünk.**

Felhívjuk egyúttal azon kartárs urakat, kik tagsági díjaikkal hátralékban vannak, hogy ezek kiegyenlítéséről mihamarább szíveskedjenek gondoskodni.

Ranschburg Viktor

egyl. titkár.

Hoffmann Alfréd

egyl. elnök.

*) 10. §. Minden tagnak a következő kötelességei vannak:

a) a közgyűlés által meghatározott évi járulékot (32. §. c) az egyleti pénztárba pontosan befizetni. *Ha valamely tag az előzetes felszólítás dacára is elmulasztja a járulékot befizetni, a választmány fel van jogosítva ily hátralékokat egy budapesti competens bíróság által behajtani.*

Jegyzőkönyv.

Felvétetett a Magyar Könyvkereskedők Egyesületének 1901. május 21-én tartott választmányi üléséről.

Jelen voltak: Benkő Gyula, Franke Pál, dr Gerő Lajos, Hoffmann Alfréd, Ranschburg Viktor, Révai Mór, Révai Ödön, Toldi Lajos, Wodianer Arthur és Zilahi Simon.

Elnök: Hoffmann Alfréd.

Jegyzőkönyvvezető: Ranschburg Viktor.

1. Elnök Ranschburg Viktort egyleti főtitkárt meleg szavakban üdvözli a francia kormány részéről nyert kitüntetésé alkalmából. A választmány elhatározza, hogy ezen üdvözlés jegyzőkönyvileg nyersen kifejezést.

2. Tagsági ügyek:

a) Földes Ede Nagy-Enyeden, fölvetetik,

b) Schwartz Jenő bejelentése, mely szerint üzletét H.-M.-Vásárhelyről Szegedre tette át, tudomásul vétetik.

3. Elnök bemutatja a 15 éves könyvészet tárgyában Petrik Gézával az egyesület részéről megkötött szerződést. Tudomásul vétetik.

4. Elnök jelenti, hogy a lipcei nemzetközi kiadói kongresszus elnökétől a magyar könyvkereskedelem önálló képviselője tekintetében kielégítő

válasz érkezett. A választmány egyhangúlag Ranschburg Viktor főtitkárt bizza meg az egyesületnek hivatalos képviselőjével a kongresszuson, azon megbizással, hogy a berni egyezmény tárgyában a magyar könyvkereskedelemnek várakozó álláspontját juttassa kifejezésre. Az egyesület részéről még dr. Gerő Lajos, Horvát Géza, Révai Ödön és Zilahi Simon jelentik be a kongresszuson való részvételt.

5. Ranschburg Viktor főtitkár bemutatja az irodalom és művészet alkotásainak védelmére szolgáló berni egyezménynek általa készített magyar fordítását és a választmány felhatalmazását kéri arra nézve, hogy a nagyobb írói testületeket és az Ujságkiadók Országos Szövetségét ezen fontos ügynek egyesületünkkel való közös tárgyalására felhívja. A választmány ezen javaslatához helyesléssel hozzájárul.

6. Benkő Gyula h. elnök indítványára a választmány elhatározza, hogy a kereskedelmi ministerium részéről kiadott Központi Értesítőre előfizet és az abban közölt szerzői jogra vonatkozó beiktatásokat a Corvinában havonként közzé teszi.

7. A «Csak Szorosan» egyesület átiratát, mely szerint «Csak Szorosan» címmel külön lapot indít és egyesületünknek azon ajánlatát, hogy ezen lap a Corvina mellékleteként jelenhet meg, mellőzi, a választmány tudomásul veszi.

Ujjonnan megjelent könyvek.*

Magyar könyvek.

Barta Lajos Budapesten.

Borovicz Gizella. Álom és való. Tárcaák. (K. 8-r. 143 l.) Bpest, 1901. Barta Lajos 2 k. 40 f.

Buzárovits Gusztáv Esztergom.

Haugg Leó. Házassulók és házások könyve. A Szt.-egyház-megyei hatóság engedélyével. (8-r. 79 l.) Esztergom, 1901. Buzárovits G. 40 f.

Monnin Alfréd. A szentség hirében 1859-ben elhunyt Vianney János-Mária ars-i plebános életrajza. Fordította Galambos Kálmán. Harmadik kiadás. (K. 8-r. VIII. 480 l.) Esztergom, 1901. Buzárovits Gusztáv 2 k.

Franklin-Társulat Budapesten.

Bajza József összegyűjtött munkái. Harmadik bővített kiadás. Életrajzi bevezetéssel és jegyzetekkel sajtó alá rendezte Badics Ferenc dr. 6 kötet. (K. 8-r. 363., 477., 402., 612., 404., 487 l.) Bpest, 1901. Franklin-Társulat 25 k. Díszkötésben 35 k.

Budapesti cím- és lakásjegyzék. XIII. évfolyam 1901. május—1902. április. (Lex. 8-r. LI., 1814 l.) Bpest, 1901. Franklin-Társulat. Vásznonba kötve 16 k.

Josika Miklós összes művei. Sajtó alá rendezi Badics Ferenc dr. (8-r.) Bpest, 1901. Franklin-Társulat.

Visszhangok. Kisebb regények. (1844.) Ötödik kiadás. (223 l.) 3 k.

Akarat és hajlam. Regény. (1846.) Harmadik kiadás. (270 l.) 3 k.

Jósika István. Regény. 2 kötet. (1847.) Negyedik kiadás. (351, 363 l.) 6 k.

A gordiusi csomó. Regény. (1853.) Negyedik kiadás. (325 l.) 3 k.

A nagyszabeni királybiró. Regény. (1853.) Negyedik kiadás. (261 l.) 3 k.

Két királynő. Regény. (1857.) Negyedik kiadás. (279 l.) 3 k.

A rejtett seb. Regény. (1857.) Harmadik kiadás. (259 l.) 3 k.

A két barát. Történelmi regény. (1860.) Harmadik kiadás. (370 l.) 3 k.

Az első lépés veszélyei. Regény. (1860.) Negyedik kiadás. (260 l.) 3 k.

Olcso könyvtár. 1209—1220. szám. Szerkeszti Gyulai Pál. (16-r.) Bpest, 1901. Franklin-Társulat. Egy-egy szám 20 f.

1209—1211. szám. Einhard. Nagy Károly-élete. Latinból fordította, bevezetéssel és névmutatóval ellátta Dékány Kálmán. (100 l.)

1212—1214. szám. Lenau Miklós. Faust. Költemény. Fordította Szomoró Károly. (146 l.)

1215—1217. szám. Schiller Frigyes. Tell Vilmos. Színmű öt felvonásban. Fordította Palmer Kálmán. (147 l.)

1218—1220. szám. Fraknói Vilmos. Egy pápai követ Mátyás udvaránál. (1488—1490.) (119 l.)

Szépirodalmi könyvtár. (8-r.) Bpest, 1901. Franklin-Társulat. Egy-egy kötet vászonba kötve 2 k.

Jókai Mór. A janicsárok végnapjai. Regény. Hatodik kiadás. (288 l.)

Térfi Gyula. A királyi itélőtáblák felülvizsgálati tanácsainak elvi jelentőségű határozatai IV. kötet. (1899—1900.) N. 8-r. CXV. 791 l.) Bpest, 1901. Franklin-Társulat. Vásznonba kötve 14 k.

Tóth Benő. Mohok és vadvirágok. Költemények. (K. 8-r. 220 l.) Bpest, 1901. Franklin-Társulat 2 k. 40 f.

Grill Károly udv. könyvkereskedése Budapesten.

Grill-féle jogi könyvtár XIV. kötet. Szerkeszti Márkus Dezső dr. (K. 8-r.) Bpest, 1901. Grill Károly.

XIV. kötet. Vinczehidő Ernő dr. Magyar közjog. Községi közigazgatási tanfolyamok részére. (141 l.) 2 k.

Heckenast G. utóda Drodtleff Rudolf Pozsonyan.

Török-kanizsai Schulte György. A munkaladásokról. Tanulmány. (N. 8-r. 63 l.) Pozsony 1901. Heckenast G. utóda (Drodtleff R.) bizom. 1 k.

— Törvényjavaslatok a szociális reformok terén. Második kötet. (0-r. 41 l.) Pozsony, 1901. U. o. 1 k.

* Könyvészetünk teljessége érdekében felkértnék a t. kiadók, hogy kiadványaik egy-egy példányát megjelenés után azonnal címre beküldeni sziveskedjenek. Rényi Károly (Grill-féle cs. és kir. udv. könyvkereskedésben).

Hornyańszky Viktor Budapesten.

Blaskovich Sándor. Érdek-összeférhetetlenség. (8-r. 177 l.) Bpest, 1901. Hornyańszky Viktor 3 k.

Lord Albert. Budapest telekpolitikája. Városrendezési tanulmány. (N. 8-r. 23 l.) Bpest, 1901. Hornyańszky Viktor 1 k.

Magyarország a párisi vilákiállításán 1901. A kereskedelemügyi, földmívelésügyi és vallás- és közoktatásügyi ministerek támogatásával kiadják Hornyańszky Viktor és Erdélyi Mór. (N. 4-r. VII., 204 l.) Bpest, 1901. Hornyańszky Viktor 40 k.

Joerges A. özv. és fia Selmechányán.

Bányaşz-felőr kézikönyvtára, a magyar —. X. kötet. (8-r.) Selmechány, 1901. Joerges A. özv. és fia. Egy-egy kötet kötve 3 k.

X. kötet. Litschauer Lajos. Bányák biztosítása. Különös tekintettel Magyarország bányászati viszonyaira. (VIII., 159 l.)

Id. Kerpely Antal. Vas és acél az 1901. párisi vilákiállításán. Kiadja az Orsz. magy. bányászati és kohászati egyesület. (8-r. 170 l.) Selmechány, 1901. Joerges A. özv. és fia 4 k. 50 f.

Kilian Frigyes utóda egyet. könyvkereskedése Budapesten.

Hieronymi Károly. Az osztrák csatorna-tervek és feladataink víziútaink fejlesztése körül. (Különlenyomat a «Közigazgatási Szemle» 1901. évi május havi füzetéből.) (N. 8-r. 22 l.) Bpest, 1901. Kilian Frigyes utóda bizom. 1 k.

Szokolay Kornél jelentése a nm. kereskedelemügyi m. kir. minister úrhoz Bosnyák és a Hercegovina kereskedelmi, ipari, közlekedési és hitelügyi viszonyairól. Különös tekintettel Bosnyák—Magyar forgalomra. (N. 8-r. 159 l.) Bpest 1901. Kilian Frigyes utóda bizom. 2 k.

Kókai Lajos Budapesten.

Acsay Ferenc. A győri kath. főgymnásium története. 1626—1900. Hét melléklettel. (Lex. 8-r. 528 l.) Győr, 1901. Kókai Lajos bizom. Budapesten 7 k.

Szolnoky Gerzson. Hétköznapi imádságok templomi használatra. (8-r. 199 l.) Hajdú-Böszörmény, 1901. Kókai Lajos bizom. Budapesten 2 k. 50 f.

Lampel Róbert udv. könyvkereskedése Budapesten

Hasznos olvasmányok. V. sorozat. Irták: Többen. (N. 8-r. 95., 96 l.) Bpest, 1901. Lampel Róbert. Kötve 3 k. 20 f.

Iparosok olvasótára. VII. évfolyam. Szerkeszti Mártonfy Márton. 1—10. füzet. (N. 8-r. 111, 48, 95, 47, 44, 96 l.) Bpest, 1901. Lampel Róbert. Kötve 7 k.

Kreybig Lajos. Rajzoló geometria. Harmadik és negyedik rész: Planimetria constructiók. A gymnásium III. és IV. osztálya számára. 200 a szöveg közé nyomott ábrával. (N. 8-r. 96 l.) Bpest, 1901. 1 k. 40 f.

Latin és görög iskolai classicukhoz való praeparatio. 54. füzet. Szerkeszti Dávid István. (8-r.) Bpest, 1901. Lampel Róbert. Egy-egy füzet. 50 f.

54. füzet. Homeros Odesseiaja. I—IV. ének. Magyarázta Szőke Adolf. III. füzet. Odys. I. 440—végig. II. 1—végig. III. 1—15. (89—128 l.)

Léderer Ábrahám. A lélekjelenlét ember- és neveléstanai szempontból. (Különlenyomat a «Népnevelők lapja» XXXVI. évfolyamából.) (N. 8-r. 16 l.) Bpest, 1901. Lampel Róbert 40 f.

— Az időszámításról és a naptárról. Különlenyomat az «Izr. Tanügyi Értesítő» XXVI. évfolyamából. (N. 8-r. 22 l.) Bpest, 1901. U. o. 50 f.

Lengyel Sándor és Schwetz Vilmos. Számvetési feladattár. Az elemi népiskolák II. osztálya számára. Második kiadás. (8-r. 77 l.) Bpest, 1901. Lampel Róbert. Kötve 40 f.

Magyar földrajzi társaság könyvtára, a—1—2. füzet. Szerkeszti Lóczy Lajos. (N. 8-r.) Bpest, 1901. Lampel Róbert. Egy-egy füzet 60 f.

1—2. füzet. Sven Hedin. Ázsia sivatagjain keresztül. Átdolgozta Thuring Gusztáv dr. Számos képpel. (32., 33—64 l.)

Magyar könyvtár. 201., 202., 204—206., 210., 213—218., 223., 224., 230—232., 235., 240—245. szám. Szerkeszti Radó Antal. (16-r.) Bpest, 1901. Lampel Róbert. Egy-egy szám 30 f.

201. szám. Cornelius Nepos. Híres férfiakról. Fordította és bevezetéssel ellátta Székely István dr.

202. szám. Kisfaludy Károly. Szilágyi Mihály szabadulása. Mátyás deák. Hűség próbája. Bevezetéssel ellátta Bánóczy József. (60 l.)

204. szám. Ambrus Zoltán. Árnyék alakok. Hét elbeszélés. (68 l.)

205. szám. **Dickens** Charles. Vázlatok. Fordították G. *Pogány* Irma és *Pogány* Margit. (55 l.)
206. szám. **Kazár** Emil. Elbeszélések. (56 l.)
210. szám. **Petőfi** Sándor költeményei. Élete és költészete. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta *Somogyi* Gyula. (94 l.)
213. szám. **Multatuli**. (E. H. Dekker.) Szaidza és egyéb elbeszélések. Hollandus nyelvből fordította *Gábor* Ignác. (68 l.)
- 214—215. szám. **Shakespeare**. Othello a velencei mór. Fordította *Mikes* Lajos. (126 l.)
216. szám. zerinvári **Zrinyi** Miklós gróf. Az Török Áfium ellen való orvosság. Avagy az töröknek magyarral való békessége ellen való antidotum. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta *Ferenczi* Zoltán. (64 l.)
217. szám. **Bárony** István. Szól a puska. Természeti képek és vadásztréfák. (70 l.)
218. szám. **Angol elbeszélők tára**. Philips. Merrick. Becke. Fordította *Marquis* Géza. (68 l.)
- 223—224. szám. **Mikszáth** Kálmán. Jó palócok. Tizenöt apró történet. (I. füzet 64 l., II. füzet 65—139 l.)
230. szám. **Petőfi** Sándor elbeszélő költeményei I. Bevezetéssel ellátta *Radó* Vilmos. (VI., 72 l.)
- 231—232. szám. **Rostand** Edmond. Cyrano de Bergerac. Romantikus dráma öt felvonásban, versekben. Franciából fordította *Abrányi* Emil. (184 l.)
235. szám. **Petőfi** Sándor költeményei. Románeczek. Bevezetéssel ellátta *Lenkei* Henrik. (68 l.)
240. szám. **Petőfi** Sándor elbeszélő költeményei. II. Bevezetéssel ellátta *Radó* Vilmos. (63 l.)
- 241—245. **Mikszáth** Kálmán. Szent Péter esernyője. 5 füzet. (64., 65—128., 129—192., 193—256., 257—344. l.)
- Munkásfüzetek**. I. évfolyam 8—10. füzet. (8-r.) Bpest, 1901. Lampel Róbert. Egy-egy füzet 20 f.
8. füzet. *Déri* Gyula. Az első sztrájk. (48 l.)
9. füzet. *Benedek* Elek. A vér. Elbeszélés. (40 l.)
10. füzet K. *Nagy* Sándor. A százegyedik árva. A munkások árváinak történetéből. (56 l.)
- Pásztor** József. Romantika. Elbeszélések. (8-r. 141 l.) Bpest, 1901. Lampel Róbert 2 k.
- Sutak** József dr. Algebra. A középiskolák számára. II. rész. (A VI., VII. és VIII. osztályok számára.) (N. 8-r. III. 185—292 l.) Bpest, 1901, Lampel Róbert 1 k. 80 f.

Martos Adolf Budapesten.

Szomaházy István. A színház. Utazás a papírszikiákon és a vászonerdőkön át. (8-r. 221 l.) Bpest, 1901. Martos Adolf 3 k.

Ifj. Nagel Ottó Budapesten.

- Emléklap** dicső emlékü Erzsébet királyné gödöllői szobrának leleplezésére. A magyar nemzeti irodalom jeleseinek közreműködésével szerkesztette és kiadta *Ludvígh* Béla. (N. 4-r. 16 l.) Bpest, 1901. Ifj. Nagel Ottó bizom. 30 f.
- Herman** Ottó. A madarak hasznáról és káráról. Száz képpel. (A m. kir. földművelésügyi miniszter kiadványai. 1901. 6. sz.) (8-r. 280 l.) Bpest, 1901. Ifj. Nagel Ottó bizom. 1 k.
- Ripka** Ferencz. Erzsébet királyné Gödöllőn 1867—1897. Emlékkönyv a gödöllői Erzsébet-szobor leleplezési ünnepére. (K. 4-r. 54 l. és számos képpel.) Bpest, 1901. Ifj. Nagel Ottó bizom. 3 k.

Országos központi községi nyomda részv.-társ. Budapesten.

Dreyfus Alfréd. Öt év életéből. Nyolcz rajzzal és kézirással. Fordította *Zigány* Árpád. (8-r. 318 l.) Bpest, 1901. Orsz. közp. községi könyvnyomda r.-társ. 3 k. 50 f.

Pleitz Ferencz Pál Nagy-Becskerek.

- Antalfi Zsiross** Mihály. A községi háztartásban kézikönyve. Különös tekintettel a községi alapok és alapítványok, letétek, a községi gyámpénztárak s a törvh. utadónak községi kezelésére. A gyakorlatban működő községi jegyzők, számvevők, pénztári tisztviselők, s a közigazgatási tanfolyamokat hallgató ifjúság számára, teljessen kidolgozott gyakorlati példák alkalmazásával. (N. 8-r. VIII. 285 l.) Nagy-Becskerek, 1901. Pleitz Ferencz Pál 8 k.
- Végh** Lajos dr. és **Alföldy** Ede. A polgári törvénykezés (peres és peren kívüli eljárás) szabályai. A községi közigazgatási tanfolyamok részére. (8-r. 32, 27, 12, 11, 69 l.) 1901. Nagy-Becskerek, Pleitz Ferencz Pál 2 k. 50 f.

Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapesten.

Mikszáth Kálmán munkái. Új sorozat 4—6. kötet. (8-r.) Bpest, 1901. Révai Testvérek részv.-társ. Egy-egy kötet 4 k. Díszkötésben 6 k. Új kötésben 6 k.

4. kötet. **Uj Zrinyiász** társadalmi és politikai szatirikus rajz. (265 l.)

5. kötet. **A Tót atyafiak. A jó palócok.** (275 l.)

6. kötet. **Prakovszky a siket kovács. A körtvélyesi csiny.** (259 l.)

Singer és Wolfner Budapesten.

- Bárony** István. A királytigris. Regény. (8-r. 158 l.) Bpest, 1901. Singer és Wolfner 2 k. 40 f.
- Egyetemes regénytár**. XVI. évfolyam. 13. kötet. (8-r.) Bpest, 1901. Singer és Wolfner. Egy-egy kötet vászonba kötve 1 k. 13. kötet. **Kupa** Árpád. Jó szerencsét. (147 l.)
- Erneyi** Pál dr. Bélyeg- és illetékügyi útmutató az iparos közönség használatára. Az Országos Iparegyesület megbízásából írta E. P. (K. 8-r. 98. l.) Bpest, 1901. Pesti könyvnyomda r.-társ. kiadása. Singer és Wolfner bizom. Kötve 1 k.
- Színes könyvek**. 10., 11. kötet. (8-r.) Bpest, 1901. Singer és Wolfner. Egy-egy kötet 1 k. 50 f.
- 10., 11. kötet. **Ambrus** Zoltán. Giroflé és Girofla. Regény két kötetben. (151, 152 l.)

Szerzők saját kiadásában.

Mitzger Tivadar dr. Bűnök az ifjúság nemi életében és azok hatásai a férfi korban. Harmadik kiadás. (8-r. 98 l.) Bpest, 1900. Nyom. Muskát és Friedmann. Szerző saját kiadása. 2 k.

Sziklai Henrik Eperjesen.

Molnár Mária. Kisdödövodai beszéd- és értelemgyakorlatok (társalgás) kézikönyve. A nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter által kiadott utasítás szerint. Kisdödövdák és kisdödövónölképző-intézetek számára. 2. javított kiadás. (N. 8-r. 144 l.) Eperjes, 1901. Sziklai Henrik 3 k.

Szolcsányi Gyula Egerben.

- Róvó** Lajos. Részletes tanítás tervek az egy, két, három és négy terembe osztott róm. kath. elemi népiskolák részére. II. kiadás. (4-r. 58 l.) Eger, 1901. Szolcsányi Gyula 1 k.
- Violet** Gyula. Boldogság útja. (8-r. 128 l.) S.-A.-Ujhely 1900. Zemplén könyvnyomda. Szolcsányi Gyula bizom. Egerben. Kötve 3 k.

Vitéz A. Kassán.

- Milhoffer** Sándor. A régi Japán mezőgazdasága. A mezőgazdaság őstörténelmének ismertetése. (N. 8-r. 13 l.) Kassa, 1901. Vitéz A. bizom. Ára 60 f.
- A régi Khina mezőgazdasága. A mezőgazdaság őstörténelmének ismertetése. (N. 8-r. 12 l.) Kassa, 1901. Vitéz A. bizom. Ára 60 f.
- Fenícia mezőgazdasága. A mezőgazdaság őstörténelmének ismertetése. (N. 8-r. 11 l.) Kassa, 1901. Vitéz A. bizom. Ára 60 f.

Idegen nyelven megjelent könyvek.

Barta Lajos Budapesten.

Bibliothèque française. Annotée en Hongrois. Rédigée par Ignác *Gábor*. I. Kötet. (8-r.) Bpest, É. n. Barta Lajos. I. kötet. **Prosateurs Modernes**. François Coppée, Pierre Loti, Henri Lavedan, René Bazin. (79 l.) Kötve 80 f.

A könyvnyomtatás és könyvdiszítés iparművészete.

Kivonat *Czakó Elemér*nek a «Csak szorosán»-egyletben tartott fölolvasásából.

(Folytatás.)

A betűtervezés művészete természetesen nem a legkönnyebb. Előbb rá kell magát szánni a művésztnek, hogy minden csinját-binját kitanúlja, mielőtt hozzáfog.

Nem szólva az előállítási mód technikai részéről, megpróbáljuk a tudományos eljárásom kívül a már előadott régi példákából összegezni a betűtervezés gyakorlati értékű iparművészeti elveit is.

A csupán csak tipografailag kifogástalan betűk más tekintetből lehetnek rosszak és csunyák. Mert a betűkre nézve is áll, ami a többi iparművészeti termékre érvényes, hogy a célszerűség és forma-

szépség kifejezésre jusson bennük s kiegészítsék egymást. E szempontból tehát minden betű művészi alkotás legyen, de ne a használhatóság rovására. Ha a művész tervezés közben túlságosan hajlik az ornamentika felé, okvetlen hibát követ el a használhatóság ellen. A művésziesség és olvashatóság egyensúlya vezet csak sikerre. Kivételesen a reklám- és a plakátbetűknél a talányosabb formák is alkalmazhatók, mert a találgatás izgalma maga is reklám. A könyvnél azonban soh'sem szabad az egyszerűséget szem elől téveszteni. Minden fölösleges díszítés kerülendő, ha zavart támaszthat.

További tanulságok is levonhatók még a betűkészítés művészetére vonatkozólag. Rendesen minden betűrendszer négy vonalon mozog, amelyek közt a nagy és kisbetűk arányosan rendezkednek el fölfelé és lefelé nyúló részeikkel, mint az elemi iskolások írófüzeteiben. Ha a nyúlványok a betűtörzs közelében maradnak, jobban olvashatók és szebbek, mintha messze elkalandoznak. A betűtörzsek szélességi térfoglalását pedig gazdasági szempont is befolyásolja. Az antiqua és fraktur kis helyet foglal el, a mediaeval és a schwabachi nagyobbát a kiadók kárára, épp azért kevésbé használatosak.

A betűk külön-külön való szépsége azonban még nem biztosítja azt, hogy kapcsolatban társaiktól művészi hatást eredményeznek. Tehát a körvonalon kívül a művésznak figyelembe kell vennie azt a tért, amely két betű közé esik. A legtöbb betűköz kockalapot képez, ami megkönnyíti az arányos elrendezést, de egyszersmind egyhangúvá is teszi sokszor a sort, úgy hogy ez oknál fogva is változatosságra kell törekedni. A legarányosabb távolság az, ha a betűközti térfogat alakjaiknak különbözősége dacára is egyforma. A betűk elhelyezése főleg a szedő, a nyomdász dolga, de a tervező művésznak a betűközti téren kívül még egy feladattal kell megbirkózni, ami a betű és az oldal viszonyára vonatkozik. S ez a feladat a nagybetűk kérdése. A betűknek, amidőn egymás mellé kerülnek, azaz egy síkban elhelyeztetnek, kell, hogy bizonyos egységes törekvéseknek hódoljanak. Legnehezebb ezt a nagy betűkkel (versal) szemben kivinni, amelyek rendesen szögletesek, míg a kis betűk gömbölyűek s ez által gyakran tönkre megy az oldal nyugodtsága. Összhangot teremteni nehéz, különösen nehéz a német írásnál, hol a szöveg a főnevek révén tele van hintve nagybetűkkel. Amily változatosságot lehet ezzel elérni, épp oly diszharmoniót is.

Az *Aldo Manuzio* által használt kifogástalanul stilszerű dűlt betűrendszer *Petrarca* kézírása után van metszve. S körülbelül ezt az eljárást tekintjük a legjobb példának.

II.

A szedés a második művészeti tényező a könyvnyomdászatanban. A betű-tervező és metsző munkája után az akciden-tervező és szedő munkája a legfontosabb minden nyomdászati műnél. Nemcsak a betű formája és aránya, hanem a betűközti tér ügyes beosztása önt változatot a láncolatos sorfalanxba s egy oldalon csoportosított sorok elrendezése teszi hangulatossá a könyvlap fehér mezejét.

Tehát a betűk után figyelmünket mindjárt az összeállításra és nyomásra kell fordítanunk. A szedésnek nem voltak stilusbeli változatai, történeti

áttekintés róla iparművészeti szempontból nem nyújtható. Szigorúan körvonalozott szabályai itt-ott lazultak ugyan, mint például a múlt század hatvanas éveiben, de egészében, lényegében sohasem ingott meg. Ellenben a szedésnek is van esztétikája, elintézetlen kérdései a jelenben, amelyekkel szemben aztán mindig sikeresen lehet hivatkozni a múlt egy-egy példájára. Az általános tanulságokat itt megpróbáljuk összegezni.

Az oldalra vonatkozólag is az áll, ami a betűkre nézve, t. i. két szempontnak kell megfelelnie: a célszerűségnek és a szépségnek. Az iparművészeti felfogás értelmében nem elég, ha jól olvashatóan vannak a sorok csoportosítva, bizonyos művészeti követelményekkel sem szabad ellenkezésbe jönnie. Minden nyomtatandó papír felülete rendesen téglalap. És a régi mesterek hatásának egyik titka abban rejtőzik, hogy számoltak a papir ez alakjával s a betűket, nyomdadíszit és illusztrációt egy téglalapon belül rendezték el harmónikusán. Minden szedőnek erre az egységre kell törekedni.

Az egységesség művészi hatásának kedvéért azonban sohasem szabad elhanyagolni a könyv tulajdonképeni célját, az olvashatóságot. Mert például a tömör szedés sokkal melegebb, egységesebb és képszerűbb hatást ad, mint a ritkított és mégsem alkalmazható mindig. Minden betű bizonyos helyet igényel, hogy érvényesülhessen. Sok típusnál a compress-szedés nehezen olvasható, vibrálásba megy át a betűk sorozata. Ennél a helyes arány föllelése tisztán a szedő dolga. A betűöntődéknek helytakarító sovány típusai, amit avval a célzattal öntenek, hogy levegős sor és betűközöket hozzanak létre a könyvben, nem felelnek meg az arálynak, sem nem olvashatók jól és még hozzá a dekorálást sem valószínűsítják meg legtöbbször.

A betűk közti tér aránytalanságán kívül a szedő még egy módon zavarhatja meg az oldal egységes képét, t. i. az úgynevezett kitüntetett szedéssel, amelyre általában azonban a legkevesebbet szoktak adni. Pedig a cursiv és nem cursiv, a kövér és sovány betűk összekeverése, szóval a használt kitüntetett módok a legnagyobb nyugtalanságot idézik elő, nem is szólva arról, hogy sokszor minden művészi hatást lerontanak. Van nyomda, mely a vegyes szedéssel hivatkozik; evvel bemutatthatja ugyan anyagának gazdagságát, de az izlését semmi esetre sem. A stilsnak, sőt a duktusnak sem szabad egy oldalon változnia. Az angolok e tekintetben a kiemelésre szánt szavakat «versal», vagy a versálisok formájára öntött kisbetű nagyságú úgynevezett «kapitälchen» betűkkel szedik. Mindenesetre ez is jó, de legszebb volna a rubrikátort utánozva, ha technikailag nehézségbe nem ütköznek, aláhúzni a kiemelő szavakat.

Legszabadabb tere nyílik a mesterszedőnek a címlap összeállításánál. A címlap szövege nyújt tájékozást az egész műről és írójáról. Mint a könyv tükré, a könyv egyik legfontosabb részét képezi.

A legtöbb címlapon eddig olyan elrendezés észlelhető, mintha egy súlypont után igazodna, pedig ez csak rosszul felfogott és alkalmazott építészeti elv. A címlap nem építészeti megoldás, a címlap, mint a nyomdászati működés általában, egy síkban foglalhat csak helyet.

(Folytatjuk.)

VEGYES.

Kitiltott könyv. A belügyminiszter Magyarország területéről kitiltott egy Lipsében megjelent *Die wahre Geschichte von Erzherzog Rudolf* című könyvet, a mely erkölcstelen és felségsértő módon foglalkozik Rudolf trónörökösével. A könyv szerzője *Wagen* Károly, aki a könyv címlapján a trónörökös volt *komornikjának* mondja magát. Kiderült, hogy a trónörökös udvartartásában soha ilyen nevű ember nem volt s így csak reklámcélokból bitorolja a címet. A belügyminiszter utasította az ügyészséget, hogy a könyv Magyarországon található összes példányait kobozza el és semmisítse meg. A *Deutsches Volksblatt* bécsi antiszemita újságnak, mely tizennégy évig volt kitiltva Magyarországról, a belügyminiszter újra megadta a postai szállítás engedélyét és visszavonta a kitiltást. Az osztrák kormány viszont megengedte a pozsonyi *Grenzbote* című lapnak, mely Ausztriából volt kitiltva, hogy az osztrák határon túl szállítsák.

Szegedről. Minden szakma meg tud egyezni valamire nézve, csak a szegedi könyvárusok nem. Ezek híresek arról,

hogy semmiben sem egyeznek. E napokban is megkísérelte az ottani fiatalabb könyvárus-nemzedék a nyári hónapokon át minden nagyobb városban már évek óta divó vasárnapi zárását. Évek óta történtek kísérletezések, melyek azonban 1—2 régi cég akaratán múltak, ezidén ezeket is sikerült az aláírásra rábírnai. Ámde ekkor egy ismert lapkiadó, aki papirkereskedő is — tagadta meg hozzájárulását, s így nincs kilátás arra, hogy az eszme valaha megvalósuljon. Igazán csodálatos e különben humánus gondolkodásáról ismert lapkiadó esőkönyössége, annál is inkább, mert reá nézve nem számít a vasárnap. De hát talán el is sülyedne Szeged — ha ez megtörténne? No meg — Szegeden valamire nézve megállapodni — talán szégyen lenne!

K.

Haladás. A debreceni könyvkereskedők egymás között elhatározták, hogy f. évi június 2-től kezdve f. évi augusztus 20-ig vasárnapokon üzletüket egész nap zárva tartják. Jövő évtől kezdve pedig május 1-től augusztus 20-ig. Ha bármelyikük ezen határozatot be nem tartaná, a «Csak szorosán» segélyző pénztára részére 100 koronát fizet. A debreceniek példáját követhetnék a többi vidéki kartársak is.

HIRDETÉSEK.

«Csak Szorosán» magyarországi könyvkereskedő-segédék egyesületének helyeszköztő osztálya.

Keres:

Egy elsőrangú könyvkiadó cég részére ügyes és megbízható *utazókat* magas jutalék mellett. 1

Fiatal (*keresztény*) könyvkereskedő-segédet, ki a papírszakmában is jártas, a magyar és német nyelvet bírja, vidéki könyvkereskedés részére. 2

Egy előkelő fővárosi zeneműkereskedés részére intelligens, gyakorlott könyvkereskedő-segédet. Zeneműkereskedésben jártasak előnyben részesülnek. 3

Fővárosi könyvkereskedés és kiadó-üzlet részére egy önálló munkához szokott, komoly és megbízható, hadmentes könyvkereskedő-segédet, ki a magyar és német nyelvet bírja. Az állás tartós és kellemes. 4

Ajánl:

Fiatal, törekvő, a könyv- és rokon szakmákban jártas segédet. A magyar és német nyelvet bírja. *Beléphet azonnal.* 1

Könyv- és zenemű-kereskedő-segédet (hadmentes, muzikális) a magyar és német nyelvet szóban és írásban bírja. *Beléphet bármikor.* 2

A sortiment és kiadóhivatali teendőkben, valamint a papirkereskedés, nyomtatvány-felvétel és kezelésében otthonos, önálló üzletvezetőt azonnali belépésre. 3

Önálló munkához szokott, a könyv- és papirkereskedés minden ágában jártas, jómódorú hadmentes (keresztény) segédet, *azonnali belépésre.* A magyar és német nyelvet bírja. 4

Üzletvezetői vagy *első-segédi* állásra egy szakképzett, a könyv- és papirkereskedés minden ágában, úgymint a könyvnyomdai munkák felvételében teljes jártassággal bíró hadmentes segédet. *Beléphet azonnal.* 5

E rovatban közöltekre minden megkeresést *írásban kér: Kántor Ferenc (Ráth cég, Haas-palota).*

Mielőbbi belépésre keresek egy fiatal hadmentes könyvkereskedő-segédet, aki a *könyv-, papír- és zeneműkereskedés* minden ágában jártas és önállóan dolgozik, előkelő közönséggel érintkezni és bánni tud. A magyar és német nyelv tudása okvetlen szükséges, kezdők ajánlatát nem vehetem figyelembe, csak olyan urak ajánlkozzanak, akik egy állandó kellemes állásra reflectálnak. Ajánlatok bizonyítványmásokkal, fényképpel és az igények megjelölésével közvetlenül hozzám intézendők.

Kassa, 1901. május 16.

3—1 316

Vitéz A.

Sürgösen keresek s ajánlatokat directe kérek:

- 1 Réthy László, Corpus numorum Hungariae. I. füzet és folyt.
- 1 Pulszky, Magyarország archaeológiája I/II.
- 1 Horváth Mih., Magyarország története I/VIII.

Tisztelettel

317

Tóth Béla Temesvárott.

Komoly, megbízható, szorgalmas fiatal ember, aki a könyv- és papirkereskedés minden ágában, zeneművekben, nyomdai munkák felvételében annyi jártassággal bír, hogy egy kisebbszerű könyv- és papirkereskedés teljesen önálló vezetését nyugodtan reá lehet bízni, az küldje sürgösen ajánlatát — az eddigi működés és legmérsékeltbb igényei feltüntetésével — «Állandó állás» címen e lap kiadóhivatalához. 318

Lóvy József fia Miskolcon keres:

- 1 Fabiny, Curiai határozatok I—IV. és Mutató kötve.
- 1 Ruskin, Velence kövei, I/II., kötve.
- 1 Márkus, Felsőbírósi határozatok III—XI., kötve.
- 3 kötet Márkus, Felsőbírósi határozatok. Révai-kötés 2/I., 1/II. 319

Hirdetések lapunk részére felvétetnek a kiadóhivatalban: Budapest, V. ker. Kálmán-utca 2. sz.

Igen fontos!

Szíves tudomásul, hogy **június hó 4-én** jelenik meg kiadásomban **német nyelven** a

Megrendelések gyűjtéséről szóló törvény és életbeléptetési rendelet.

Jegyzetekkel és magyarázattal ellátta **dr. Krejcsi Rudolf.**

Szállítási feltételek:

Bizományba 25%-kal, készpénzért 40% és 7/6. pld.

Budapest, 1901. május 30.

315

Ráth Mór.

T. e.

Van szerencsém értesíteni, hogy

Gusztáv

fiamat mai napon mint üzlettársamat könyvkereskedésembe felvettem.

Kolozsvárt, 1901. május 20.

Tisztelettel

Stein János

m. kir. egyetemi könyvkereskedése

(Stein Gábor).

320

Dreyfus könyve.

Öt év életemből.Irta: **Dreyfus Alfréd.**

Eme óriási szenzációt ért munkának fényesen kiállított és újabb képekkel bővített második kiadása ez év június 15-én jelenik meg kiadásunkban. Az új második kiadás, noha az elsőnél sokkal szebb, **jóval olcsóbb!** Bolti ára 20 ivnyi tartalommal 60 kr., netto készpénz 30%-kal és 11/10—22/20 pld. 35%-kal.

Megrendelési cím:

321

Magy. Keresk. Közlöny
Budapest, Károly-körut 9. szám.

László Albert Debrecenben keres és ajánlatokat közvetlen kér:

- 3 **Gulyás**, Egyházi beszédek I. 322
3 **Benke**, Isten országa I. 322
10 **Pallas Lexikon** 17—18. Révai-kötés.

Fiatl szakképzett rom. kath. könyv- és papirkereskedő, ki a magyar nyelvet szóban és írásban, a német és szerb nyelvet pedig szóban bírja, azonnali belépésre állást keres.

Szives megkeresések «3 gymn. jól végzett» jelige alatt kéretnek a kiadóhivatalba. 323

Drottletff Rezső Pozsonyban keres tiszta jó példányt:

- 1 **Dessewffy A.**, Velence I. kötet.
1 **Loos**, Magyar-német-tót szótár kötet (I. kötet). 324

Keresek bárminő, de elfogadható állapotban:

Orbán Balázs, Székelyföld leírását, 6 kötetben.
Ajánlatokat directe kérek.

325 **Nemes Kálmán**, Lugos.

Steiner Zsigmond Pozsonyban keres:

2 **Hegedűs**, Gyorsírászat tankönyve.
Lehetőleg tiszta példányokat kérek.

Horovitz Lajos Budapesten keres:

1 **Hazai vadászatok és sport Magyarországon**. Pest, 1857. folio. 327

Fiatl, törekvő könyv- és rokonszakmában jártas segéd alkalmazást keres.

328 **Eismann Adolf**
Budapest, Izabella-u. 65. I. em. 7.

Önálló munkához szokott könyv- és papirkereskedő-segéd, ki a nyomtatványkezelést és könyvmegrendelést teljesen érti, jómodorú és szorgalmas, üzletünkben tartós állomást nyer. Ajánlatokat lehetőleg fényképpel kérünk.

Füssy es Sztupjár

könyv- és papirkereskedése

329

Tordán.

Üzletünkben *második segédi* állás f. é. július hó 1-én betöltendő.

Fiatl, törekvő, keresztény segédek, arcképpel ellátott és fizetési igényekkel jelzett ajánlatait címünkre *directe* kérjük.

Nyitrai es Társa

3—1 330

Léván.

CLICHÉKÉT

hirdetések, árjegyzékek, könyvek, szak- és hírlap, egyáltalán mindennemű nyomtatvány képes kiállítása számára legjobb kivitelben és legolcsóbb áron elvállal és készít

FISCHER LIPÓT

chemigrafiai műintézete

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 15.

331

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Julius 1. esetleg későbbi belépésre ajánlkozik fővárosi, rom. kath. könyvárus-segéd. Szives megkereséseket «F. Z.» 318 jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 332 2—1

Üzletvezetői vagy segédi állást keres a vidéken azonnali belépésre jómodorú, intelligens, hadmentes, szakképzett könyvkereskedő-segéd, ki a papirszakmában, nyomdai munkák felvételében és kezelésében, hírlapkiadóhivatali teendőkben is teljes jártassággal bír és önállóan képes dolgozni. Megkereséseket szivességből Engländer és Társa cég Tatán közvetít. 333 2—2

Egy már tapasztalt és önálló könyv-, papir- és zeneműkereskedő-segéd, ki csak elsőrendű üzletekben működött, állomását változtatni óhajtja. 334

Szives megkereséseket «*Önálló*» jelige alatt e lap kiadóhivatala továbbít. 3—2

Ajánlom közkedvelt vizsgalapjaimat

magyar, német, dictandó vonalzással. 1000 drb. 7 K, egy postacsomag 800 drb.

10.000 drb 65 korona.

10.000 drb rendelésnél cégnomással szállíttatik.

M.-Sziget, 1901. május hó. 2—2

335

Kaurmann Abrahám.

Fiatl könyv és papirkereskedő-segéd, ki a magyar s német nyelvet teljesen bírja és nyomtatványok felvételében jártas, augusztus 1-től alkalmazást nyer Sonnenfeld Mór könyvkereskedésében, Besztercebányán. Arckép és bizonyítvány másolatokkal felszerelt magyar s német ajánlatok directe kéretnek. 336 3—2

Ferenczi B. Miskolcon ajánl:

1 **Hivatalos Közlöny** 1848. jul.—1849. júliusig, tiszta sértetlen példány. 337